

Till: Förvaltningsrätten i Luleå
Bergsstaten
Box 43
SE-971-02 Luleå
mineinspect@bergsstaten.se

**Överklagande av Bergsstatens beslut om undersökningstillstånd för området: Billingen nr200
med diarienummer: Dnr BS 200-1107-2024**

Klagande (*den som överklagar beslutet*):

För- och efternamn	
Postadress	
Postnummer	
Ort	
Telefon	
E-post (<i>om du har</i>)	

1 Överklagande

Klagande överklagar Bergsstatens beslut om att tilldela bolaget Titan Strategics AS undersökningstillstånd den 16e januari 2025 för området Billingen nr200 med diarienummer Dnr BS 200-1107-2024.

2 Yrkande

De klagande yrkar:

I första hand:

- Att Förvaltningsrätten upphäver Bergsstatens beslut och avslår ansökan om undersökningstillstånd.

I andra hand:

- Att Förvaltningsrätten ålägger Bergsstaten att genomföra en mer ingående prövning av Titan Strategics AS lämplighet och förmåga att bedriva ett ändamålsenligt undersökningsarbete, med beaktande av bolagets kapacitet, ekonomiska förutsättningar och kompetens. Vidare att vid behov förelägga bolaget att inkomma med kompletterande uppgifter innan en ny prövning görs.
- Att Förvaltningsrätten ålägger Bergsstaten att utreda behovet av ytterligare villkor för undersökningstillståndet, utöver kravet på säkerhet för ersättning, för att skydda allmänna intressen och enskild rätt i enlighet med 2 kap. 10 § minerallagen.

3 Begäran om inhibition

Klagande begär att Förvaltningsrätten beslutar om inhibition av Bergsstatens beslut, vilket innebär att undersökningstillståndet inte får verkställas innan domstolen har avgjort överklagandet.

I Bergsstatens beslut framgår att remitterade kommuner och berörda markägare tydligt ifrågasätter sökandens kapacitet, kompetens och erfarenhet att genomföra en ändamålsenlig undersökning. Vidare framhåller remissinstanser, som Länsstyrelsen och kommunerna att:

Till: Förvaltningsrätten i Luleå
Bergsstaten
Box 43
SE-971-02 Luleå
mineinspect@bergsstaten.se

- Undersökningsområdet omfattar känsliga natur- och kulturmiljöer med höga natur- och kulturvärden. Detta inkluderar utpekade riksintressen för naturvård, kulturmiljövård samt friluftsliv. Området är även en del av UNESCO:s första globala geopark.
- Undersökningsområdet innefattar skyddade grundvattenförekomster, dricksvattentillgångar, och viktiga avrinningsområden, där ingrepp kan få allvarliga och potentiellt oåterkalleliga konsekvenser för dricksvattenförsörjningen och miljön.
- Miljöriskerna som är förenade med undersöknings- och utvinningsarbete i alunskiffer.

Mot denna bakgrund är inhibition både nödvändig och proportionerlig för att förhindra risken för irreversibel skada innan Förvaltningsrätten har avgjort ärendet.

Remissinstansernas samstämmiga yttranden visar att både sökandens förmåga att bedriva ett ändamålsenligt undersökningsarbete och de associerade miljöriskerna är starkt ifrågasatta. Om undersökningsarbetet påbörjas innan Förvaltningsrätten har avgjort överklagandet, finns risk för irreversibla skador.

En inhibition säkerställer att oåterkalleliga skador inte uppstår under tiden som ärendet prövas i sak och skyddar såväl allmänna som enskilda intressen i enlighet med förvaltningsrättsliga principer och försiktighetsprincipen i miljöretten.

4 Grunder för yrkande

4.1 Sökanden har inte styrkt sin förmåga att genomföra undersökningen

Enligt 2 kap. 2 § minerallagen får undersökningstillstånd inte beviljas den som uppenbart saknar möjlighet eller avsikt att genomföra en ändamålsenlig undersökning.

Flera remissinstanser, inklusive kommunerna och berörda fastighetsägare, har tydligt ifrågasatt huruvida Titan Strategies har den faktiska förmågan att genomföra undersökningen på ett ändamålsenligt sätt.

Bolaget grundades 2022 och det finns mycket knapphändig information tillgänglig om dess verksamhet. Det kan konstateras att bolaget enligt tillgängliga och publika källor:

- Saknar dokumenterad erfarenhet av prospektering.
- Har obefintliga finansiella resurser.
- Saknar registrerad personal.

Givet dessa omständigheter måste bolagets kapacitet antas ha varit okänd för Bergsstaten innan ansökan inkom. Därav av borde den information som fanns i ansökan ha varit avgörande för beslutet att bevilja undersökningstillstånd. Given den knapphändiga informationen i ansökan kan det inte anses vara klargjort huruvida sökanden uppenbart saknar möjlighet eller avsikt att genomföra en ändamålsenlig undersökning, i enlighet med 2 kap. 2 § minerallagen.

Nedan följer en sammanställning av de mest påtagliga aspekterna som visar på att Titan Strategies saknar kapaciteten att genomföra en ändamålsenlig undersökning:

Ekonomisk och finansiell svaghet

Titan Strategies AS har mycket begränsade ekonomiska resurser och osäker finansiering:

- Endast 20 000 NOK i tillgångar och ingen omsättning för 2023 (Proff.no, 2024), vilket är otillräckligt för att hantera kostnader kopplade till undersökning, miljösäkerhet och återställning av mark inom det omfattande undersökningsområdet (Billingen 100: 6 420,99 ha, Billingen 200: 14 292,21 ha).
- Bolaget har inte redovisat några konkreta investerare, trots att de hänvisar till att prospekteringen ska finansieras av "privata investerare" i ansökan. Vilka dessa investerare är eller om finansieringen är säkrad framgår dock inte.

Till: Förvaltningsrätten i Luleå
Bergsstaten
Box 43
SE-971-02 Luleå
mineinspect@bergsstaten.se

- Oklar förmåga att ställa säkerhet för eventuella skador och återställning, vilket innebär risk att lokalsamhället drabbas om bolaget inte kan täcka sina åtaganden.

Avsaknad av kompetens och resurser

Bolaget uppvisar ingen dokumenterad erfarenhet av prospektering eller mineralutvinning:

- Inga registrerade anställda eller tidigare genomförda projekt som styrker teknisk eller organisatorisk kapacitet (Proff.no, 2024).
- Varken i företagets ansökan eller via publika källor kan det styrkas att Sökande besitter den interna kompetens och struktur som krävs för att hantera ett projekt av denna omfattning och känslighet.
- Företaget hävdar i ansökan att de har verksamhet över hela Skandinavien, men det finns inga offentliga uppgifter som bekräftar detta.

Oklar ägarstruktur och brist på transparens

Titan Strategics AS ägs av ROPA Investments, ett holdingbolag registrerat i Gibraltar - en jurisdiktion känd för låg transparens. Den oklara ägarstrukturen och bristen på insyn ökar risken för att okända aktörer kan påverka projektet.

4.2 Brister i ansökan och undersökningsområdets omfattning

Enligt 2 kap. 1 § minerallagen ska undersökningstillstånd avse "ett bestämt område, som inte får vara större än att tillståndshavaren kan antas ha möjlighet att undersöka det på ett ändamålsenligt sätt". Titan Strategics AS har ansökt om och beviljats två undersökningstillstånd, Billingen nr 100 (6 420,99 hektar) och Billingen nr 200 (14 292,21 hektar), vilket sammanlagt motsvarar över 20 000 hektar. Detta gör det kombinerade området till ett av de större i Sverige och väcker allvarliga frågor om bolagets praktiska, organisatoriska och ekonomiska förmåga och kapacitet att genomföra en ändamålsenlig undersökning över en så omfattande yta. Detta talar för att Förvaltningsrätten bör pröva huruvida Bergsstaten gjort en tillräckligt grundlig bedömning av Titan Strategics AS möjlighet att genomföra undersökningen på ett ändamålsenligt sätt över ett så omfattande område.

Enligt 2 kap. 2 § minerallagen ska undersökningstillstånd beviljas om det finns anledning att anta att undersökning i området kan leda till fynd av koncessionsmineral. I Titan Strategics AS ansökan hänvisas dock endast till historiska rapporter och allmän geologi, men det saknas plats-specifika data som indikerar att ekonomiskt brytvärda halter av vanadin och molybden finns i just det sökta området. I SGU:s "Handbok för mineraljägare" att ekonomiskt intressanta halter av vanadin och molybden ligger över 0,1–0,5 %, medan de halter som anförs i ansökan (0,065 % vanadin och 0,03 % molybden) är långt under denna gräns. Detta innebär att den prospektering som sökanden avser att genomföra, baserat på befintliga geologiska data, har en låg sannolikhet att leda till fynd av ekonomiskt brytvärda mineraler.

Därutöver präglas ansökan av knapphändig dokumentation:

- I flera fall där bolaget har haft möjlighet att bifoga bilagor för att klargöra sina metoder och skyddsåtgärder har man valt att avstå.
- Under de två centrala utvärderingskriterierna – 1) Inverkan på allmänna intressen och nödvändiga skyddsåtgärder samt 2) Inverkan på enskild rätt och nödvändiga skyddsåtgärder – har bolaget endast lämnat en kortfattad redogörelse på totalt cirka 140 ord.
- Dessa svar saknar konkreta exempel och åtgärdsplaner, vilket är särskilt anmärkningsvärt med tanke på områdets känslighet och de risker som en undersökning innebär.

4.3 Avsaknad av villkor för undersökningstillståndet

Enligt 2 kap. 10 § minerallagen ska undersökningstillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen eller enskild rätt. Trots detta har Bergsstaten i sitt beslut om tilldelning av undersökningstillstånd enbart ställt krav på ställande av säkerhet, utan att föreskriva några andra skyddsåtgärder.

I beslutet framgår att flera remissinstanser, inklusive Länsstyrelsen, kommuner och fastighetsägare, har framfört betydande risker och ifrågasatt huruvida undersökningen kan genomföras på ett ansvarsfullt sätt.

Sammanfattningsvis har bland annat följande aspekter lyfts fram:

- **Känsliga natur- och kulturvärden:** Området omfattar riksintressen för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv, samt skyddade områden såsom naturreservat, biotopskyddsområden och strandskyddad mark. Vidare finns en stor mängd fornlämningar samt flertalet värdefulla regionala odlingslandskap.
- **Jordbruksproduktionen:** Länsstyrelsen lyfter att undersökningar ej får påverka vatten och mark i jordbruksproduktionen. Vidare framhålls att undersökningsarbeten kan skada betesmarker och odlingsmark genom tunga transporter och borrningar, störa vattentillgång till boskap och vilt, påverka dräneringssystem, samt sprida invasiva arter, vilket kan skada både skogs- och jordbruk.
- **Dricksvattenförsörjning och hydrologiska risker:** Undersökningsområdet ligger inom Hornborgasjöns avrinningsområde och omfattar skyddade grundvattenförekomster. Enligt Länsstyrelsen överlagrar alunskiffern i Västergötland en sanstensberggrund, vars grundvattenakvifer är en mycket viktig dricksvattentillgång. Vidare lyfts en ökad risk för försämrad kvalitet på grundvattentäkter och enskilda brunnar.
- **Miljörisiker kopplade till alunskiffer:** Undersökning och eventuell utvinning av alunskiffer medför förhöjd risk för spridning miljögifter, vilket kan ha allvarliga och irreversibla miljökonsekvenser. Det framhålls att erfarenheter från tidigare alunskifferprojekt visar att miljöproblem kan kvarstå i decennier efter avslutad verksamhet samt att det enligt forskare i den statliga alunskifferutredningen (SOU 2020:71) idag saknas säker teknik för att hantera alunskifferbrytning utan långvariga miljöproblem.
- **Negativ påverkan på lokalsamhället och näringslivet:** Exploatering av området kan hota besöksnäringen, jord- och skogsbruk och andra lokala näringar, som är beroende av orörd natur och rent vatten. Det lyfts också att prospektering hotar områdets attraktionskraft för turism, rekreation och evenemang, vilket riskerar att påverka lokala företag och besöksnäring negativt samt att störningar från buller, transporter och undersökningsaktiviteter kan minska områdets tillgänglighet och attraktionskraft.

Trots dessa samstämmiga varningar från remitterande parter har Bergsstaten inte förenat undersökningstillståndet med några som helst villkor för att skydda allmänna eller enskilda intressen. Mot denna bakgrund bör Förvaltningsrätten ålägga Bergsstaten att:

- Genomföra en mer ingående bedömning av behovet av ytterligare villkor för undersökningstillståndet, i enlighet med 2 kap. 10 § minerallagen.
- Alternativt tydligt motivera varför inga särskilda skyddsåtgärder har föreskrivits, trots de omfattande risker som framförts av remissinstanserna.

5 Sammanfattning och slutsats

Bergsstaten har beviljat undersökningstillstånd trots tydliga skäl att ifrågasätta sökandens kapacitet och förmåga att bedriva en ändamålsenlig undersökning. Trots omfattande invändningar från remissinstanser har Bergsstaten inte heller förenat tillståndet med några som helst villkor för att skydda allmänna och enskilda intressen utöver att ställa säkerhet för ersättning. Mot denna bakgrund yrkas att Förvaltningsrätten beviljar inhibition av Bergsstatens beslut för att förhindra potentiellt irreversibla skador under pågående prövning samt att Förvaltningsrätten prövar Klagandens yrkanden i sak.